

MIÐVIKAN

Bærentsen ættarsøga:

Dánjal sá ikki gentuna í fimm ár

Í næstseinasta parti í røðini »Hendur ið sleptu« var ein ættargrein um Bærentsenættina á Sundi. Henda og komandi Miðvika verður um eina av hesum ættargreinum, nevniliga henni hjá gamla djóralæknanum Dánjal J Bærentsen

Óli Jacobsen

1. partur

Eg var í síni tíð so heppin at kenna Dánjal, sum var sera fyríkomandi og fryntligur at koma á tal við. Hann dugdi eisini sera væl at greiða frá.

Dánjal J. Bærentsen var føddur 8. oktober 1916. Pápi hansara var Hans Bærentsen av Sundi. Mamma Hans var bóndadóttir úr Kvívík. Tí varð pápin sendur norður til Kvívíkar longu 2 ára gamal, har hann skuldi búgva hjá abbanum við tí endamáli, at hann skuldi yvirtaka garðin. Tað kann sigast at hava verið sera fram-skygt!

Men longu tá ið Hans var 7 ára gamal, doyði abbin, og Hans fekk meira ella minni ábyrgdina av

garðinum, áðrenn hann gjørdist tilkomin. Hansara barndómur gjørdist tiskil heilt øðrvísi enn hjá børnum annars. Dánjal fortaldi, at pápi hansara 12 ára gamal bað onkran stinga eina kúgv fyrí seg. Viðkomandi svaraði aftur, at tað mátti hann kunna klára sjálvur – og tað gjørdi hann eisini!

Pápin gekk í skúla ein mánað

Skúlagongdin gjørdist tí eisini sum best bar til. Hans fór í skúla 1. apríl 1905 14 ára gamal. Men hann mátti fara úr skúlanum longu 1. mai, tí tá mátti kornið sáast. Skúlagongdin gjørdist tiskil bert ein mánaður. Men tað vísti seg sum so ofta, at hóast fólk ikki gingu stórvegis í skúla, so kundu tey klárað seg merkiliga væl kortini.

Dánjal og Elsa á gullbrúdleypsdegnum

Mamma Dánjal, sum var úr Kaldbak, gekk als ikki í skúla. Í Kaldbak kom skúli ikki fyrr enn í 1911. Pápin lærði tey at lesa og skriva umframt sjálvsagt barnalærdómin. Dánjal átti eina mostir, Matilda, sum búði í Árhús. Tá ið hon doyði, tók Dánjal sær av skiftinum. Tá fann hann 21 brøv frá mammu síni til mostrina skrivað á donskum.

Mostirin bleiv fyrstøðukvinna á einum barnaheimi. Hon vildi fegin hava børnini fram í verðini, og fleiri teirra blivu akademikarar. Dánjal glósaði eina ferð mostrina við, hví hon endiliga vildi hava børnini at fara undir lesnað, tá hon sjálv kundi klára seg so væl uttan skúlagongd yvirhøvur. Mostirin legði eina við, at hetta máttu børnini ikki fáa at vita, tí kundu børnini missa respektina fyrí henni! Sjálv vildi hon tó læra, og hon gekk á háskúla í tvey summar.

Fleiri av dreingjunum á barnaheiminum vóru við í móttøðurørsluni móti týskarum undir her-setingini 1940-1945. Sjálv segði hon seg einki vita um hetta. Men okkurt ánisi mundi hon hava, tí hon fór ikki til songar fyrr enn allir vóru heima aftur, og tað kundi stundum vera leingi at bíða.

Festi undir formyndaraskapi

Hans festi 18 ára gamal í 1909 undir formyndaraskapi. Myndugleikaldurin var tá 25 ár. Hann fekk húshaldirsku, Kristianna, sum helt hús hjá honum í uppvekstrinum fram til um 1908/09.

Í 1915 giftist Hans við Angeliku Jacobsen úr Heimistovu, Kaldbak, og árið eftir varð Dánjal føddur. Hon hevði havt tuberklar, sum nú vóru innikapslaðir, og hildu tey tí, at hon var frísk. Men tá hon stutt eftir fær dóttirina Bodil, bróta tuberklarnir út aftur. Tað gekk bert stutt tíð, til mamman doyði. Tá var Dánjal bara fyra ára gamal.

Systirin, Bodil, fór niður fyrí kríggj. Hon fór á vevskúla, og orsakað av bardaganum slapp hon ikki heim aftur. Hon giftist við danskara og varð verandi í Danmark.

Eftir at Angelika var deyð, kom systir hennara, Jacobina, at halda hús hjá teimum. Tað endaði við, at tey bæði giftust. Tey fingur tveir synir, Tummas, sum tók við garðinum, og Hanus, sum gjørdist lækni.

Í 1934 kom franska rannsóknarskipið, Pourquoi Pas, inn á Kvívík. Skiparin, Chateau, kom niðan á telefonstöðina at senda telegramm. Tann, sum var á stöðini, dugdi hvørki franskt ella enskt. Men Dánjal dugdi fitt av enskum, so hann kom upp í leikin sum tulkur.

Skiparin spurdi Dánjal um stöðuna hjá honum. Jú, hann var 17 ár og arbeiddi hjá pápanum. Tey høvdu 7 kúr og ungneyt umframt 160 seyðir, og hesum livdu tey av. Sjálvur var hann elsti sonur og stóð til at taka við øllum. Skiparin helt við Dánjal, at hann var væl fyrí. Hann segði seg ikki hava sæð nakað so grønt land sum Føroyar. Hetta var í juni, tá ið gróðurin er bestur. Hetta sama skip

gekk burtur við allari manningini í 1936 eftir at hava verið á Havnini á veg til Íslands. Hetta var ein nógv umtalað vanlukka.

Sum elsti sonur var Dánjal borin til garðin, men bóndaskapur hevði ikki hansara áhuga. Hann kendi snøgt sagt ikki seyð, meðan beiggjin, Tummas, sum fyrí kortum er deyður, kendi hvørja kleyv. Hetta skilti pápin als ikki, og tað tók honum dygt, at Dánjal ikki vildi taka við fedranna arvi. Hann helt, at á Hellu var so avgjørt besta stað á jørð, sum hann elskaði. Hann kundi ikki skilja, at nakar kundi fara av hesum blett!

Var í meslingagrindini

Dánjal var 19 ára gamal drongur í tiltiknu meslingagrindini í Gøtu í 1935.

Tá ið grindaboðini hoyrdust, vóru teir nakrir kvívíkingar, sum fóru í grind. Teir fóru við bili til Kollafjarðar, hagani Johannes í Gerðinum fórði teir við báti inn á Skipanes. Men báturin gekk so seint, at teir eins væl kundu verið yvirhálaðir av teimum, sum valdu árarnar í staðin fyrí motorin.

Teir fara so til gongu av Skipanesi til Gøtu, og tá teir koma fram, var grindin deyð. Grindin var um 179 hvalir

Teir fóru inn í Blásastovu at fáa sær ein bita. Í ferðalagnum var nevniliga ein sum kendi húsbóndan, Tummas sum var av Strondum, hagani báðir vóru ættaðir.

Dánjal mintist, at prátið gekk

Angelika og Dánjal. Tvey ár seinni misti Dánjal mammuna